

Hr Madis Timpson

Justiitsministeerium

Teie: 06.06.2024 nr 8-1/4712-1

Meie: 28.06.2024 nr 2806/2024

Riigilõivuseaduse muutmise eelnõust

Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) tänab võimaluse eest avaldada arvamust riigilõivuseaduse muutmise eelnõu kohta. Eelnõus on arusaadav riigilõivumäärade tõstmise vajadus laevakinnistusraamatu toimingute eest, **aga arusaamatuks jääb riigilõivumäärade tõstmine äriregistri toimingute eest, millest osasid on muudetud alles aasta ja osasid alles kahe aasta eest.** Arusaamatuks jääb ka vajadus muuta kinnistusraamatu toimingutega seotud riigilõivumäärade vahemikke ja nende riigilõivumäärade suuruse hüppelist kasvu.

1. Eelnõu eesmärgiks on katta Tartu Maakohtu registriosakonna suurenevad tegevuskulud. EVEA hinnangul on kulupõhimõtte järgimine oluline. Aga see ei pea tähendama riigilõivumäärade kordades tõstmist ilma põhjalikku analüüsi tegemata. Eelnõus muuhulgas sätestatud viie- või kümnekordsed lõivumäära tõusud ei ole kindlasti seotud toimingute kulude kasvuga. Samuti **on problemaatiline ja eksitav võtta arvesse tarbijahinnaindeksi tõusu 2020-2021 aastal seal, kus varasemad riigilõivuseaduse muudatused jõustusid 2022. aastal ja lisaks veel tarbijahinnaindeksi tõusu 2022 aastal seal, kus varasemad muudatused jõustusid 2023. aastal.** Ka ei ole kohtu poolt tehtavate registritoimingutega seoses asjakohane viidata õigusemõistmise kuludele eelnõu seletuskirjas.

Kehtiva riigilõivuseaduse kohaselt on eri liiki juriidiliste isikute registriga seotud toimingud erineva lõivumääraga ja eelnõus valdavalt see säilitatakse. Sellise poliitika põhjused ei ole selged ega arusaadavad, sest **erinevatele juriidiliste isikute liikidele kohaldatavate reeglite erinevused ei ole nii suured, et registritoimingute tegemisele kuluv aeg ja sellega seotud kulud oleksid nii erinevad.** Ka ekvivalendipõhimõttele ja maksejõulisuse põhimõttele tuginemine ei suuda õigustada erinevat kohtlemist. Näiteks miks peab osaühingu äriregistrisse kandmine olema 2,5 korda kallim kui mittetulundusühingu kandmine (kehtivas seaduses on see isegi 6.7 korda kallim). Miks peab niigi erinevaid äriregistri lõivumäärasid suurendama erineval

määral nii, et tulemused jäävad ikka erinevaks, selle asemel, et proovida võimalusel neid ühtlustada. Arusaadavad oleksid kaks lähenemist, kui kulupõhimõttele tuginemine seda võimaldub: 1) suurendada kõiki äriregistriga seotud lõivumäärasid samas määras; 2) suurendada lõivumäärasid nii, et need muutuksid sarnaseks või sarnasemaks.

Kui näiteks 2022. aastal muutunud riigilõiv seoses Euroopa ärihingu ümberkujundamisega tõusis 26 eurolt 35 eurole ja eelnõuga tõstetakse nüüd see 350 eurole, siis see ei näita seadusandja põhjalikult läbimõeldud tegevust. Selline suvaline või suvalisena näiv riigilõivude muutmine ei suurenda ettevõtjate usaldust riigi vastu. Eelnõu seletuskirjas ei ole kahjuks selgitatud, mis on mitmete 200 - 900 % ulatuses toimuvate lõivumäärade suurenemiste erilised põhjused.

Eelnõuga väidetavalt korrigeeritakse valikuliselt neid riigilõive, millega püütakse panna registritoimingute taotlejaid ratsionaalsemalt käituma. Need on riigilõivud, mida tuleb tasuda juriidilise isiku ennistamise eest tegevuse jätkamiseks, kui juriidiline isik on registrist kustutatud majandusaasta aruande esitamata jätmise või kontaktisiku puudumise tõttu. 2023. aastal aga kehtestati registrisse ennistamise eest riigilõiv summas 200 eurot. **Registrisse ennistamise riigilõivu tõstmine nüüd 500 euro peale on karistusliku iseloomuga. EVEA arvates ei ole sellist kaalukat avalikku huvi, et viia riigilõivuseadusesse sisuliselt karistuslikud normid.** Pealegi ei ole tõenäoline, et automaatselt kustutamisele jäetud juriidiline isik on nii väärtuslik, et seda sellise suurusega riigilõivu eest ennistada. Samas on registrisse ennistamise riigilõivu suurus hea näide selle kohta, et eelnõus on see suudetud sätestada ühesugusena näiteks nii osaühingu kui ka mittetulundusühingu osas.

2. Eelnõuga lisatakse kinnistusraamatu toimingute riigilõivude arvutamise aluseks võetavad uued tehinguväärtused, muudetakse kehtivate tehinguväärtuste vahemikke ja riigilõivu suuruseid. **Kui ümardatud kinnistusraamatu toimingute tehinguväärtused annavad selgust juurde, siis tehinguväärtuste vahemike suurendamine paraku ei lihtsusta tehinguväärtusele vastava riigilõivu kindlaksmääramist, tasumist ja kontrollimist. See hoopis võimendab riigilõivude suuruse kasvu.**

3. Eelnõust jääb mulje, et kõrgema inflatsiooniga ajaperioodil püütakse tulevikus toimuva tarbijahinnaindeksi tõusu tõttu suurenevad kohtu registritoimingute kulud juba järgmise aasta algusest alates nii juriidilistelt kui ka füüsilistelt isikutelt sisse nõuda. Numbritega fikseeritud riigilõivumäärad jäävad paratamatult ajale jalgu ja neid saab korrigeerida tagantjärele, mitte ettemaksuna tuleviku arvelt.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ille Nakurt-Murumaa

EVEA president

Koostas: M. Sepp, marek@evea.ee